

**Heerenveen,
Duisterhoutschool / It Oerset
Gemeente Heerenveen (Frl.)**

Een Inventariserend
Archeologisch Veldonderzoek

Steekproefrapport 2011-03/12

*Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset
Gemeente Heerenveen (Frl.)
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van de
Gemeente Heerenveen

Steekproefrapport 2011-03/12
ISSN 1871-269X
auteur: drs. C. Tulp (senior archeoloog)
autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef werkt volgens KNA 3.2.

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, april 2011

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn
Vestiging Utrecht:
Laan van Chartreuse 174, 3552 EZ Utrecht

<i>telefoon</i>	050 - 5779784
<i>fax</i>	050 - 5779786
<i>internet</i>	www.desteckproef.nl
<i>e-mail</i>	info@desteckproef.nl
<i>kvk</i>	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
• 1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01).....	1
• 1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.2 LS01, LS02).....	2
2. Bureauonderzoek (KNA 3.2 LS06).....	3
• 2.1 Bronnen.....	3
• 2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04).....	4
• 2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04).....	5
• 2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03).....	7
• 2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05).....	8
3. Veldonderzoek (KNA3.2 VS05).....	9
• 3.1 Plan van Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01).....	9
• 3.2 Resultaten veldwerk (KNA 3.2 VS02, VS03).....	9
4. Conclusies en advies (KNA 3.2 VS07).....	11

Appendix I:	Archeologische periodes
Appendix II:	Kaart met bekende archeologische waarden
Appendix III:	Boorbeschrijvingen volgens Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode

Samenvatting

Op 29 maart 2011 heeft op de locatie Duisterhoutschool/It Oerset, gemeente Heerenveen, provincie Friesland, een inventariserend archeologisch veldonderzoek plaatsgevonden (zie Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is de toekomstige nieuwbouw van een school met speelterrein, wegen en parkeerplaatsen. Doel van het onderzoek is vast te stellen of er in het plangebied archeologische waarden aanwezig zijn.

Het onderzoek bestaat uit een bureau- en een veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysische geografie, archeologie en historische geografie. Tijdens het veldonderzoek zijn zeven boringen geplaatst om archeologische indicatoren op te sporen en om de gaafheid van de bodem te bepalen.

Figuur 1: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: de ligging van het plangebied is met een rode ellips aangegeven. [Naar: ANWB, 2004. *Topografische Atlas Friesland 1:25 000*. ANWB bv, Den Haag. Eén vierkant op de kaart komt overeen met één vierkante kilometer.]

Het plangebied bevindt zich buiten de oude kern van Heerenveen. Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat de bodem tot minimaal een meter onder het maaiveld is verstoord. In deze laag zijn alleen recente vondsten gedaan, geen middeleeuwse scherven of resten van funderingen. De bodem bestaat uit een beekeerdgrond en bevat onder de verstoorde laag een C-horizont met een humeuze tussenlaag. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Nader archeologisch onderzoek is dan ook niet nodig.

Figuur 2: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: sinds de uitgave van de topografische atlas in 2004 (Figuur 1) is er aan de oostzijde van Heerenveen veel veranderd. Plangebied Duisterhoutschool / It Oerset is gelegen aan de rand van de nieuwe wijk Skoatterwâld. Deze luchtfoto laat een recentere situatieschets zien van het gebied. Het plangebied is rood omcirkeld. [Naar: Google Earth.]

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01)

In opdracht van de gemeente Heerenveen, vertegenwoordigd door de heer G. Haanstra, is een terrein aan de Domela Nieuwenhuisweg te Heerenveen onderzocht op het voorkomen van archeologische waarden (zie Figuur 1). In het plangebied Duisterhoutschool/It Oerset is nieuwbouw in de vorm van een school gepland, met een speelterrein, toegangswegen en parkeerplaatsen. De met deze nieuwbouw gepaard gaande graafwerkzaamheden zullen eventueel aanwezige archeologische grondsporen verstoren. De diepte van de bodemingrepen was ten tijde van het onderzoek nog niet bekend.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek middels grondboringen. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw, de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals aardewerk, metalen voorwerpen, bouw materiaal, bewerkt en verbrand bot, houtskool, etc.

Figuur 3: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: foto van het plangebied genomen vanuit de oostelijke hoek richting het zuidwesten. Links op de achtergrond is het Abe Lenstra stadion zichtbaar en uiterst rechts het gebouw van de AOC Friesland.

1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.2 LS01, LS02)

Het plangebied bevindt zich ten oosten van het Abe Lenstra Stadion en de Rijksweg A 32 (zie Figuren 1 tot en met 3). Het terrein wordt aan de noordwestzijde begrensd door het kavel van de AOC Friesland. De zuidwestelijke en zuidoostelijke begrenzing wordt gevormd door de Domela Nieuwenhuisweg. Het onderzoeksgebied beslaat circa 0,5 hectare. Ten tijde van het onderzoek was het oostelijke perceel als grasland in gebruik door de AOC Friesland. Het westelijke perceel was in gebruik als opslag van bouw materiaal. Hier heeft recentelijk een gebouw gestaan dat inmiddels gesloopt was.

Voor een overzicht van de administratieve gegevens wordt verwezen naar Tabel 1.

Tabel 1: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: administratieve gegevens van het onderzoek.

Soort Onderzoek	Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek (IVO) - verkennende fase	
Provincie	Friesland	
Gemeente	Heerenveen	
Plaats	Heerenveen	
Locatie / Projectnaam	Duisterhoutschool / It Oerset	
Kaartblad	11D	
Coördinaten hoekpunten gehele plangebied	NO – 192,245/552,895 ZW – 192,200/552,790	O – 192,245/552,895 W – 192,145/552,845
Status terrein (AMK-nr); ARCHIS-nr	n.v.t.	
Bevoegde overheid	Gemeente Heerenveen	
Opdrachtgever	Gemeente Heerenveen	
ARCHIS CIS-code	46321	
ISSNnr.	1871-269X	
Steekproef projectcode	2011-03/12	
Oppervlakte	Circa 0,5 hectare	
NAP hoogte maaiveld	Circa 0,5 meter -NAP	
Maximale diepte onderzoek	235 centimeter onder het maaiveld	
Uitvoering veldwerk	29 maart 2011	
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis / E-depot / DINO-loket (boorgegevens)	

2. Bureauonderzoek (KNA 3.2 LS06)

2.1 Bronnen

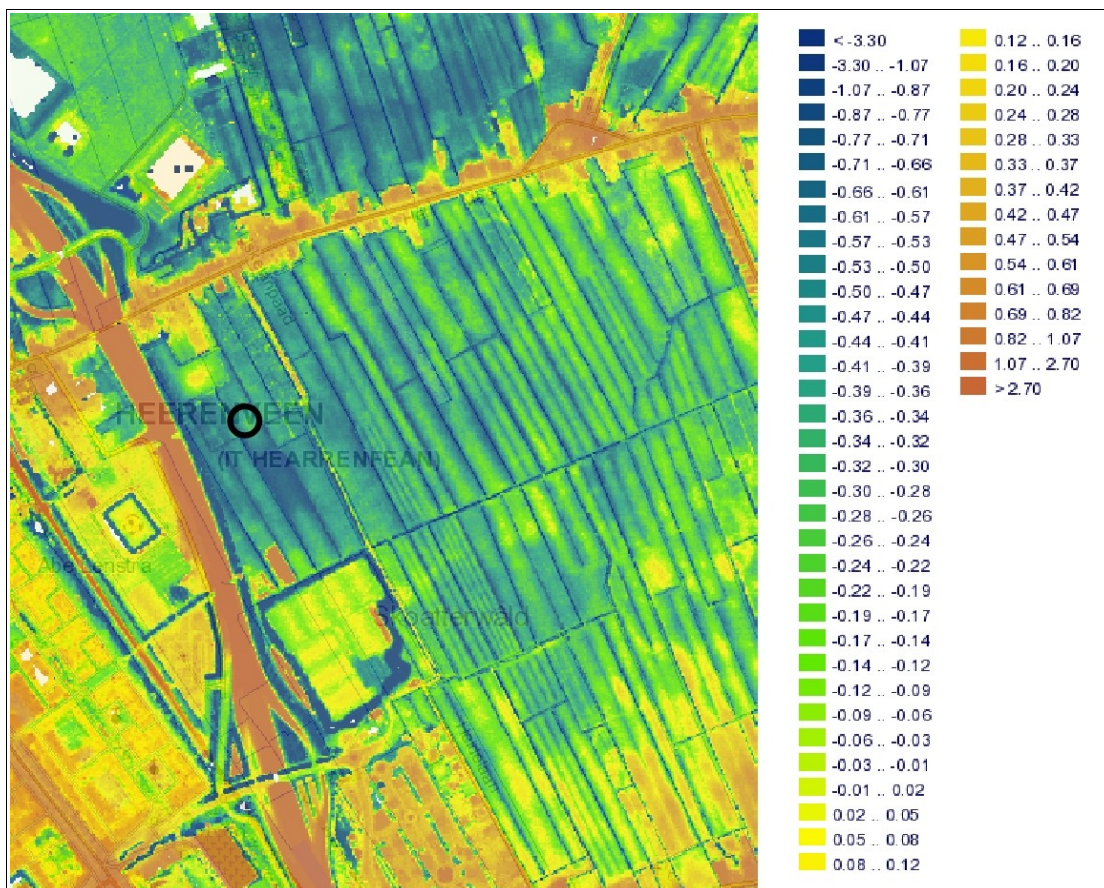
Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van het plangebied verzameld. Daartoe zijn de in Tabel 2 weergegeven bronnen geraadpleegd. Aan de hand van het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Tabel 2: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: gebruikte bronnen en kaarten.

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl) ANWB, 2004. <i>Topografische Atlas Friesland 1:25000</i>. ANWB bv, Den Haag, k.102. Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS]. Exaltus, R., C. Tulp & J. Jelsma. 2005. Heerenveen, Skoatterwâld: Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek. De Steekproef (2005-03/07), Zuidhorn. Friese Archeologische MonumentenKaart Extra (FAMKE) www.fryslan.nl Geomorfologische Kaart. Alterra [ARCHIS]. Google Earth Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW). Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl). Louwe Kooijmans, L.P., e.a. (eds.). 2005. Nederland in de Prehistorie. Uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam. Mulder, F.J. de, e.a. (eds.). 2003. <i>De Ondergrond van Nederland</i>. Wolters-Noordhoff Groningen/Houten. Numismatisch Informatiesysteem [NUMIS] Pleistocene Top [ARCHIS]. Schotanus, C. 1664. <i>Beschrijvinge van de Heerlyckheydt van Frieslandt. Facsimile-uitgave 1978</i>. De Tille bv Leeuwarden/Theatrum Orbis Terrarum bv Amsterdam, na p.218. Stichting voor Bodemkartering, 1976. <i>Bodemkaart van Nederland 1:50000. Blad 11 West: Heerenveen</i>. StiBoKa, Wageningen. 12 Provinciën. 2005. <i>Luchtfoto Atlas Fryslân. 1:14 000</i>. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, p.236. 12 Provinciën 2006/2007. <i>Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965</i>. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, k.55. 12 Provinciën 2008. <i>Topografische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden (TMK) 1864</i>. Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, k.40. Uitgeverij Nieuwland, 2006. <i>Grote Historische Topografische Atlas ±1926-1934. Fryslân 1 : 25 000</i>. Uitgeverij Nieuwland, Tilburg, k.165. Versfelt, H.J. & M. Schroor, 2005. <i>De Atlas van Huguenin: Militair-topografische Kaarten van Noord-Nederland 1819-1829</i>. Heveskes Uitgevers, Groningen/Veendam, k.37. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. <i>Grote Historische Atlas van Nederland deel 2: Noord-Nederland 1851-1855, schaal 1:50 000</i>. Wolters-Noordhoff, Groningen, k.65. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1992. <i>Grote Historische Provincie Atlas 1:25 000. Friesland 1853-1856</i>. Wolters-Noordhoff Atlasproducties, Groningen, k.130. www.watwaswaar.nl

2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04)

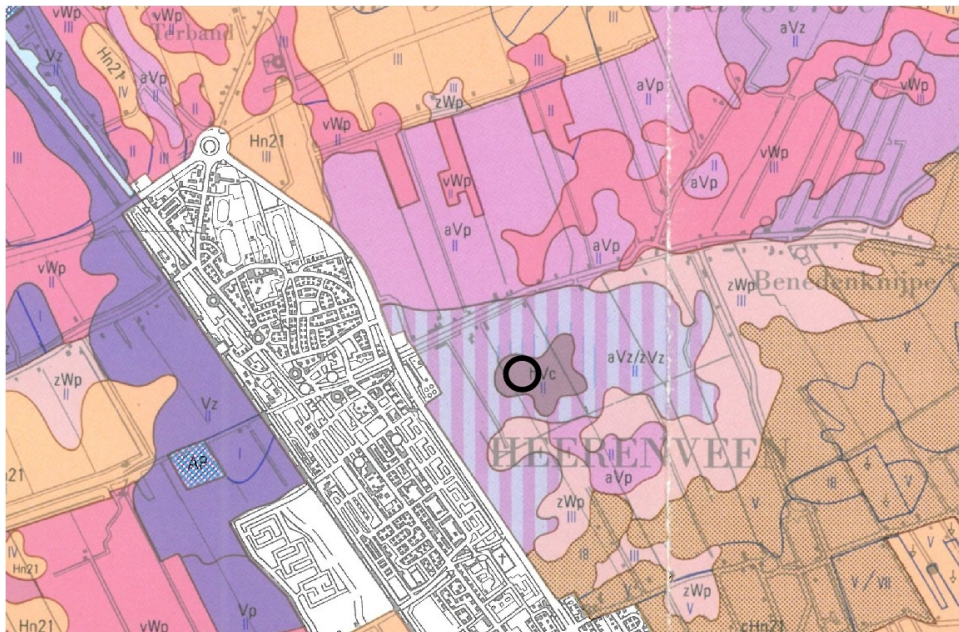
Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is te zien dat het plangebied op een lager deel in het landschap ligt (Figuur 4). Hierbij moet worden opgemerkt dat het figuur een vertekend beeld geeft door de bebouwing en de wegen, die hoger zijn gelegen.

Figuur 4: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: AHN-kaart met in zwart de ligging van het plangebied aangegeven. Gebieden met een blauwe kleur liggen laag ten opzichte van het de oranje kleuren.

Na de ijstijden in het Pleistocene tijdperk (tot circa 9000 jaar v.Chr.) begint het Holoceen. Het Holoceen werd eerst gekenmerkt door droge perioden, maar werd geleidelijk vochtiger. Ook steeg de zeespiegel en als gevolg hiervan de grondwaterspiegel. Op laaggelegen terreinen begon zich over het algemeen in het laatste deel van het Atlanticum (circa 7000-3800 v.Chr.) veen te vormen en werd het gebied ongeschikt voor bewoning (Louwe Kooijmans 2005:62-63; Stiboka 1976:39-40).

Een deel van dit veengebied werd reeds vóór de tiende eeuw ontgonnen, maar bewoning was wegens toenemende wateroverlast van korte duur en het gebied bleef tot na de middeleeuwen dun bevolkt (Stiboka 1976:41-45).

Figuur 5: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: detail van de bodemkaart. De ligging van het plangebied is met een zwarte cirkel aangegeven. In paars zijn veengronden weergegeven (hVc, Vp, aVp, Vz en aVz/zVz), in roze de moerige podzolgronden (vWp en zWp) die de overgang vormen naar de zandgronden, weergegeven in bruine/licht oranje kleuren (Hn21 en cHn21).

Volgens de geomorfologische kaart van Nederland ligt het plangebied binnen een ontgonnen veenvlakte (classificatie geomorfologische kaart 1M46).

De bodem bestaat uit een koopveengrond, bestaande uit zeggeveen, rietzeggeveen of broekveen (classificatie bodemkaart hVc met grondwatertrap II: gemiddeld hoogste grondwaterstand wordt op de kaart niet weergegeven en gemiddeld laagste grondwaterstand is tussen 50 en 80 centimeter onder het maaiveld). Rondom ligt een gebied met made- en meerveengronden die binnen 120 centimeter diepte op zand zijn gelegen (classificatie aVz/zVz, eveneens met grondwatertrap II). In het zand heeft zich geen humuspodzol gevormd. Volgens de kaart Top Pleistoceen [ARCHIS] bevindt het zand zich op een diepte tussen de nul en vier meter onder het NAP.

2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04)

Uit het plangebied zijn geen meldingen bekend van archeologische vondsten of archeologische terreinen aan het Centraal Monumenten Archief (CMA) en het Centraal Archeologisch Archief (CAA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE, voormalig RACM/ROB). In de omgeving van het plangebied zijn wel enkele meldingen bekend. Ten westen van de Rijksweg A32 ligt een terrein van hoge archeologische waarde [ARCHIS-nummer 15014]. Het betreft de oude kern van Heerenveen. Binnen een straal van een

halve kilometer rond het onderzochte terrein is melding gedaan van een gouden mantelspeld uit de vroege middeleeuwen [ARCHIS-nummer 31735]. De overige meldingen zijn van vondsten met een onbekende datering en betreffen een slijpsteen [ARCHIS-nummer 40036] en houtskoolfragmenten en mogelijk bewerkt vuursteen afkomstig uit booronderzoeken [ARCHIS-nummers 400819 en 400864]. Voor meer details over de meldingen wordt verwezen naar Appendix II en Tabel 3.

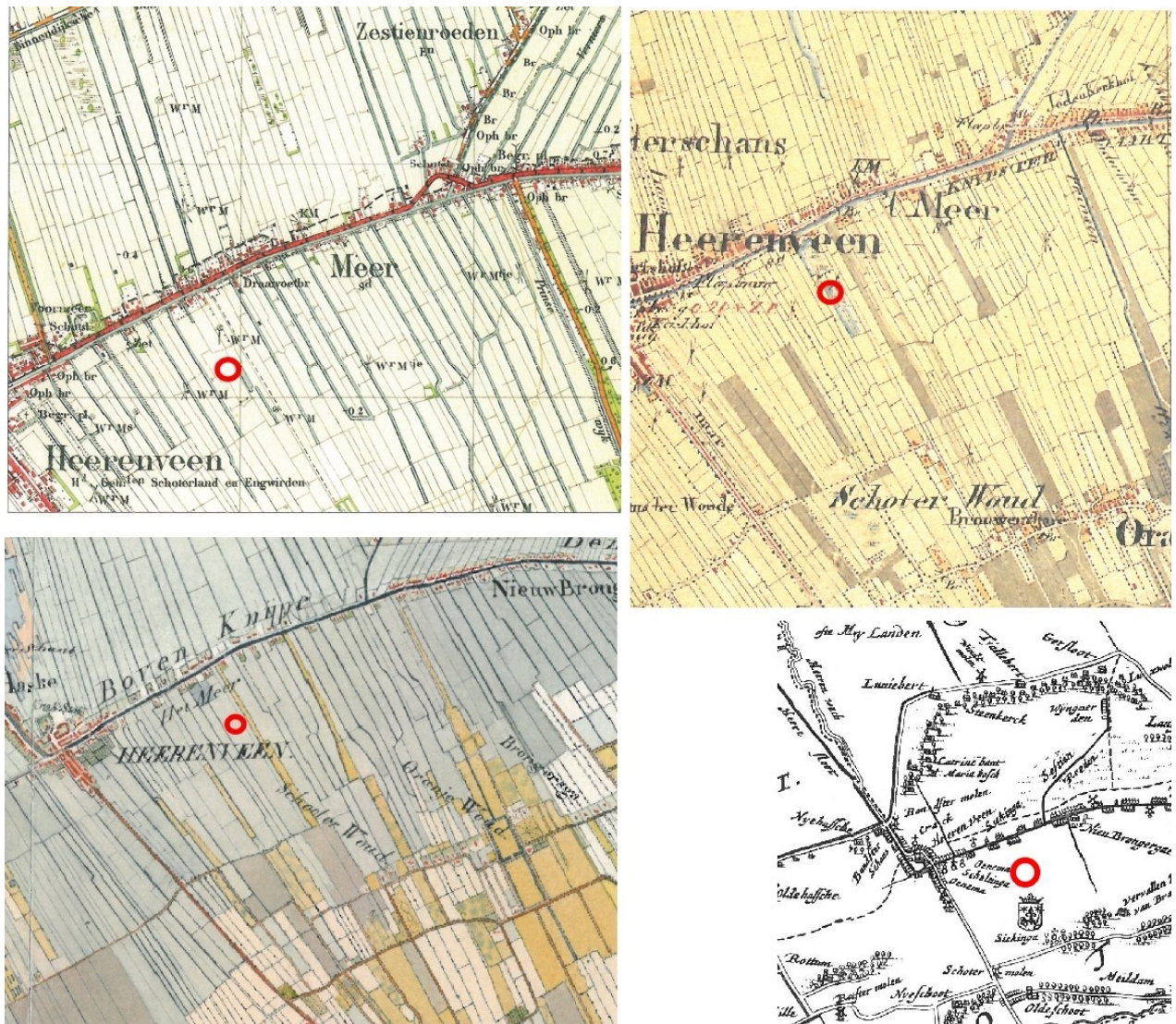
Tabel 3: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: overzicht van de ARCHIS-meldingen (voor de dateringen en ligging van de waarnemingen en monumenten wordt verwezen naar Appendix I en II).

ARCHIS-nrs	RD-coördinaten	Omschrijving	Datering
CMA			
15014/11D-004	190,877/552,764	kern van het veenontginningsdorp Heerenveen	late middeleeuwen – nieuwe tijd
CAA			
31735/11DZ-7	192,150/552,460	1 gouden schijffibula (muntfibula: almohadische dobla van goud met zilver inleg)	vroege middeleeuwen C
40036/11DZ-4	191,200/553,500	1 slijpsteen van een leisteenachtige steensoort	onbekend
400819/11DZ-10	193,175/553,563	booronderzoek in 2005 door De Steekproef BV: in 3 boringen houtskoolfragmenten, 2 kleine stukken vuursteen (mogelijk door menselijke bewerking ontstaan)	onbekend
400864/11DZ-11	192,925/553,312	booronderzoek in 2005 door De Steekproef BV: houtskoolconcentraties en 1 verbrande vuursteensplinter	onbekend

Rondom en in de omgeving van het plangebied zijn in de laatste jaren enkele archeologische onderzoeken uitgevoerd. Ten westen van de Rijksweg A32 is in 2003 rond het Abe Lenstra stadion door De Steekproef een booronderzoek uitgevoerd [OnderzoeksMeldings-nummer 6145]. Hieruit bleek dat de bodem deels verstoord was en deels nog een podzolbodem bevatte. Dit houdt in dat het gebied ten tijde van de steentijd droog genoeg is geweest voor bewoning. Een archeologische begeleiding die hieruit volgde ten zuiden van het stadion liet echter een gediëpploegd restant van deze podzolbodem zien [OM-nummer 28356]. Het terrein van het huidige AOC Friesland is in 2003 onderzocht door De Steekproef waarbij een sterk verstoord podzolprofiel werd aangetroffen [OM-nummer 6262]. Verder zijn er zandkoppen met houtskoolconcentraties aangetroffen op de oostelijk gelegen terreinen van het IBF en Skoatterwâld [OM-nummers 42445 en 14035]. Beide onderzoeken zijn eveneens door De Steekproef uitgevoerd in 2005.

2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03)

Het oostelijke deel van het plangebied is voor zover bekend nooit bebouwd geweest. De westelijke helft is op een foto uit de luchtfoto-atlas van 2005 als bebouwd te zien. Het gebouw was ten tijde van het onderzoek gesloopt. Het plangebied ligt een kilometer buiten de historische kern van Heerenveen. Op Figuur 6 is te zien dat het plangebied in de weilanden heeft gelegen.

Figuur 6: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: uitsneden van historische kaarten. Boven links een detail uit een atlas met kaarten uit 1926-1934; rechtsboven een detail uit de atlas van 1853-1856; linksonder is een uitsnede uit de Huguenin-atlas met kaarten uit 1819 -1829 en rechtsonder uit de Schotanus-atlas uit 1664. Het plangebied is rood omcirkeld.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05)

Volgens de Indicatieve Kaart voor Archeologische Waarden (IKAW) ligt het plangebied in een zone met een middelhoge trefkans op archeologische waarden. De Friese Archeologische Monumenten Kaart Extra (FAMKE) eist voor dit gebied een karterend onderzoek met name voor de steentijd. In de directe omgeving zijn zandkoppen aangetroffen tijdens eerdere booronderzoeken. Binnen het plangebied kan dan ook rekening worden gehouden met archeologische indicatoren uit deze periode. De indicatoren kunnen bestaan uit houtskoolconcentraties die wijzen op de aanwezigheid van haardplaatsen, verbrande hazelnootdoppen, verbrand en/of bewerkt vuursteen. De indicatoren zullen zich in het zand onder het veenpakket bevinden.

Plangebied Duisterhoutschool/It Oerset ligt buiten de historische kern van het dorp Heerenveen. Hoewel de verwachting voor archeologische waarden uit de middeleeuwen of het begin van de nieuwe tijd laag is, is binnen een halve kilometer van het plangebied een gouden mantelspeld gevonden uit de vroege middeleeuwen. Deze vondstlocatie bevindt zich eveneens buiten de historische kern en kan duiden op menselijke bewoning of andere activiteiten vanaf de tiende eeuw. Indicatoren uit de vroege middeleeuwen of later zullen voornamelijk bestaan uit scherven aardewerk, die zich in de bouwvoor, boven de veenlaag, zullen bevinden.

Voorafgaand aan het veldwerk is er een KLIC-melding gedaan (nr. 11G097780). Er lopen geen leidingen door het gebied. Op het westelijke deel van het terrein zullen de bouw en sloop van het voormalige gebouw en het ingraven van de vroegere leidingen naar dit gebouw verstoring in de bodem hebben veroorzaakt. Overige verstoringen worden niet verwacht.

3. Veldonderzoek (KNA3.2 VS05)

3.1 Plan van Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 29 maart 2011. Voor het inventariserende booronderzoek (verkennende fase) is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van acht centimeter in combinatie met een drie centimeter steekguts. Hiermee is bepaald in welke mate de bodem intact is en wat de kans is op archeologische lagen en/of grondsporen. Bij boringen 1 en 2 is eveneens gebruik gemaakt van een puinboor om door de eerste laag heen te komen.

Volgens de Friese Archeologische Monumenten Kaart Extra (FAMKE) is er een 'karterend onderzoek 2' nodig voor de steentijd-ijzertijd, hetgeen neerkomt op zes boringen per hectare met een minimum van zes boringen. Voor de late perioden wordt geen onderzoek voorgeschreven. Het plangebied beslaat circa 0,5 hectare, waarvan de westelijke helft bebouwd is geweest. Er zijn zes grondboringen geplaatst (een boordichtheid van twaalf boringen per hectare).

De opgeboorde grond is bekeken op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Daarnaast zijn de diepte, lithologie en kleur (m.b.v. Munsell) bepaald, alsmede alle overige bijzonderheden en archeologische indicatoren zoals houtskool, baksteen en aardewerk. De diepte van de boringen varieert van 130 tot en met 235 centimeter onder het maaiveld. De boringen zijn verspreid over het terrein geplaatst (zie Figuur 7). Van alle boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS.

De hoogten van de boorlocaties zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Voor de RD-coördinaten van de afzonderlijke boorpunten wordt verwezen naar de boorstaten en boorbeschrijvingen in Appendix III. Tijdens het veldonderzoek is het verwachtingsmodel zoals geformuleerd in paragraaf 2.5 getoetst.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 3.2 VS02, VS03)

In het circa 5000 m² grote plangebied zijn zes grondboringen uitgevoerd. Per boorlocatie is de bodem beschreven en de opgeboorde grond is door middel van een zeef onderzocht op het voorkomen van archeologische indicatoren als houtskool, verbrand of bewerkt vuursteen en scherven aardewerk (hierbij wordt verwezen naar Appendix III voor de boorstaten en afzonderlijke boorbeschrijvingen).

Bodem

Boringen 1 en 2 zijn op het voormalig bebouwde, westelijke perceel gezet. Deze boringen lieten een verstoorde bodem zien tot respectievelijk 180 en 110 centimeter onder het oppervlak. Hieronder is nog een veenlaag aanwezig. In

Figuur 7: Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset: situatietekening met de boorlocaties. Het plangebied ligt binnen de rode onderbroken lijn. De genummerde cirkels geven de boorlocaties weer. De RD-coördinaten van het onderzochte terrein zijn: NO – 192,245/552,895; O – 192,245/552,895; ZW – 192,200/552,790; W – 192,145/ 552,845.

boring 2 blijkt het veen op 170 centimeter diepte te zijn afgezet op het pleistocene zand. Naar het zuiden toe ligt deze overgang circa 50 centimeter dieper. Op de overgang tussen het veen en het zand bevindt zich een dunne, bijna zwarte smeerlaag. Het zand bestaat uit een gele C-horizont (er heeft zich geen podzolbodem gevormd).

Archeologie

Het opgeboorde veen is in de guts laagsgewijs afgesneden, zodat eventueel aanwezige fragmenten houtskool waargenomen konden worden. Er zijn in de boringen echter geen archeologische indicatoren aangetroffen en eveneens zijn er geen cultuurlagen gevonden. Onder het veen bevindt zich het pleistocene zand, maar hierin heeft zich geen podzolbodem gevormd. Dit houdt in dat dit gebied ten tijde van de steentijd hoogstwaarschijnlijk te nat is geweest voor bewoning.

4. Conclusies en advies (KNA 3.2 VS07)

Het plangebied is circa 0,5 hectare groot. Op deze locatie zijn zes boringen uitgevoerd, waardoor een boordichtheid van twaalf boringen per hectare is verkregen.

Het plangebied Duisterhoutschool/It Oerset bevindt zich een kilometer ten oosten van de historische kern van Heerenveen. Er zijn in het verleden geen vondsten gemeld. Op circa 400 meter ten zuiden van het plangebied is de vondst van een vroeg-middeleeuwse mantelspeld gemeld. Overige vondsten bestaan uit een slijpsteen met onbekende datering en houtskoolfragmenten en stukken vuursteen (mogelijk bewerkt), waarschijnlijk uit de steentijd. Hier zijn tijdens booronderzoeken ook zandkoppen en (restanten van) podzolbodems aangetroffen die bewoning of menselijke activiteiten tijdens de steentijd aannemelijk maken.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. De resultaten van het veldwerk voldoen hier deels aan. De bovengrond op het westelijke perceel is meer dan een meter diep verstoord. Hieronder bevindt zich veen gevolgd door het pleistocene zand. Het oostelijke perceel bevat onder een dunne bouwvoor een veenpakket op zand. In het zand heeft zich geen podzol gevormd, hetgeen inhoudt dat het gebied hoogstwaarschijnlijk te nat was voor bewoning tijdens de steentijd. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. Eveneens zijn er geen vondsten uit de middeleeuwen of nieuwe tijd gedaan en zijn er geen cultuurlagen waargenomen.

Advies

Gezien de bovenstaande resultaten achten wij de kans op archeologische grondsporen in plangebied Duisterhoutschool/It Oerset klein. Zowel in het verleden als tijdens het booronderzoek zijn binnen het terrein geen archeologische vondsten gedaan. Onder het veenpakket is geen podzolbodem aanwezig. Nader archeologisch onderzoek is niet wetenschappelijk te verdedigen. Ons inziens is archeologisch vervolgonderzoek voor deze locatie dan ook niet nodig.

Wij wijzen erop dat indien er bij de uitvoering van werkzaamheden onverhoopt toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, deze conform de Monumentenwet 1988 artikel 53 & 54 direct dienen te worden gemeld bij zowel de gemeente Heerenveen en de provinciaal archeoloog, dr. G. de Langen (tel: 058-2925487; email: vsmp@fryslan.nl).

Appendix I

Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden

Appendix II: bekende archeologische waarden.

Heerenveen, Duisterhoutschool / It Oerset

193718 / 553959

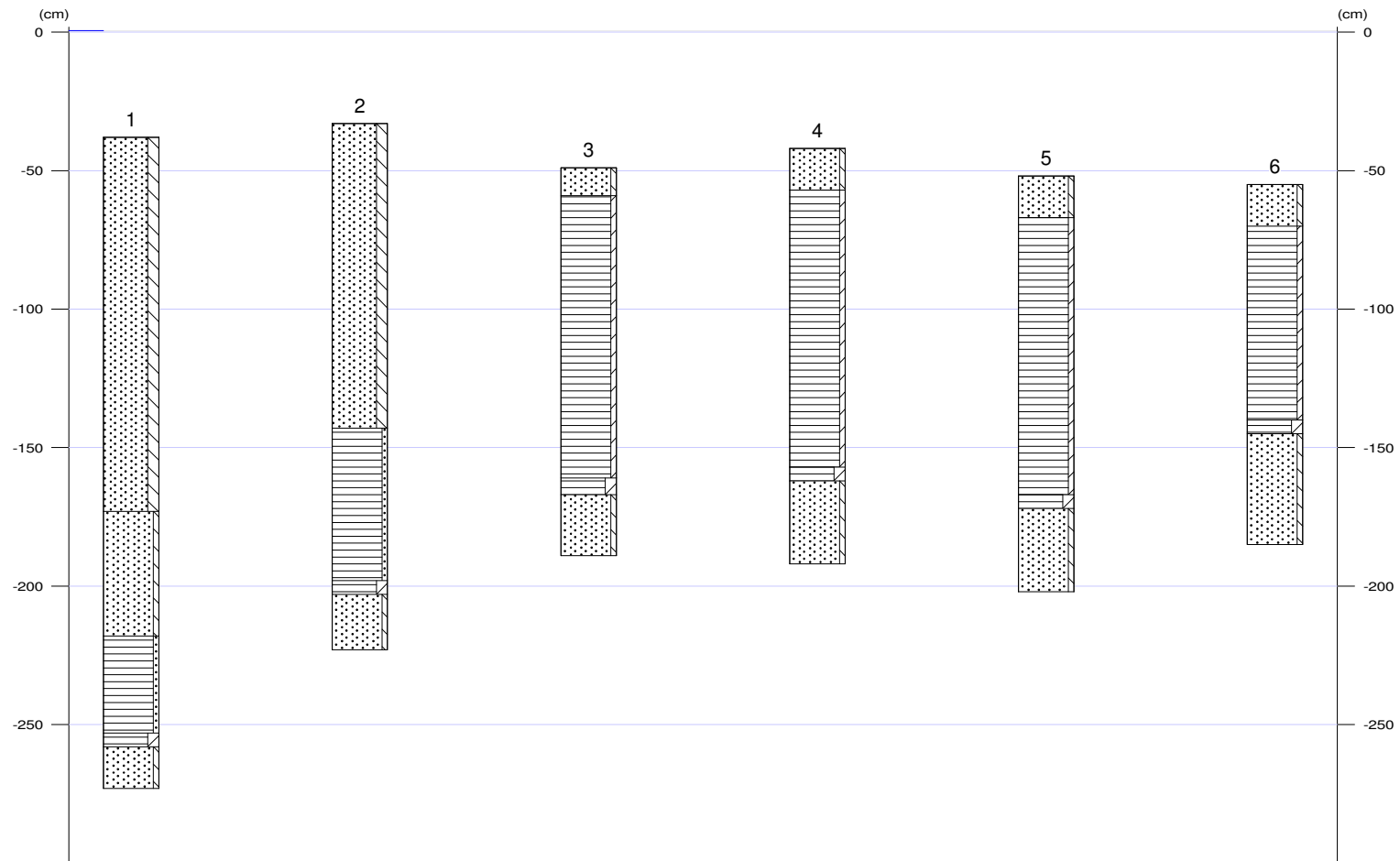
191125 / 551841

Legenda

- TOP10 ((c)TDN)
- WAARNEMINGEN
- VONDSTMELDINGEN
- MONUMENTEN
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- begrenzing plangebied

Archis2
Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Appendix III: Heerenveen, Duisterhoutschool/lt Oerset

1

X-coördinaat (m) : 192209
Y-coördinaat (m) : 552816
Maaiveld (cm) : -38

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort
0 - 135	zand sterk siltig, grijs-bruin, 10YR2/1, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: Plastic, VeelGrind, VerstoordMetGeelZand
135 - 180	zand zwak siltig, licht-grijs, 2.5Y5/6, Zand: matig fijn, opgebrachte grond, Opm.: Veenbrokken
180 - 215	veen Z1, bruin, 7.5YR2/2
215 - 220	veen sterk kleiig, zwart, 10YR1.7/1, Opm.: Smeerlaag
220 - 235	zand zwak siltig, geel, 2.5Y4/4, Zand: matig fijn, C-horizont

2

X-coördinaat (m) : 192190
Y-coördinaat (m) : 552833
Maaiveld (cm) : -33

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort
0 - 110	zand sterk siltig, grijs-bruin, 10YR2/1, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: VerstoordMetGeelZand, VeelGrind
110 - 165	veen Z1, bruin, 7.5YR2/2
165 - 170	veen sterk kleiig, zwart, 10YR1.7/1, Opm.: Smeerlaag
170 - 190	zand zwak siltig, geel, 2.5Y4/4, Zand: matig fijn, C-horizont

3

X-coördinaat (m) : 192206
Y-coördinaat (m) : 552867
Maaiveld (cm) : -49

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort
0 - 10	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/1, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: VerstoordMetGeelZand
10 - 112	veen zwak kleiig, bruin, 7.5YR2/2
112 - 118	veen sterk kleiig, zwart, 10YR1.7/1, Opm.: Smeerlaag
118 - 140	zand zwak siltig, geel, 2.5Y4/4, Zand: matig fijn, C-horizont

4

X-coördinaat (m) : 192221
Y-coördinaat (m) : 552844
Maaiveld (cm) : -42

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort
0 - 15	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/1, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: VerstoordMetGeelZand
15 - 115	veen zwak kleiig, bruin, 7.5YR2/2, Opm.: Op100cmHoutresten
115 - 120	veen sterk kleiig, zwart, 10YR1.7/1, Opm.: Smeerlaag
120 - 150	zand zwak siltig, geel, 2.5Y4/4, Zand: matig fijn, C-horizont

5

X-coördinaat (m) : 192266
Y-coördinaat (m) : 552837
Maaiveld (cm) : -52

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving Grondsoort
0 - 15	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/1, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: VerstoordMetGeelZand

Appendix III: Heerenveen, Duisterhoutschool/lt Oerset

Diepte (cm)	Omschrijving	
	Grondsoort	
15 - 115	veen	zwak kleiig, bruin, 7.5YR2/2
115 - 120	veen	sterk kleiig, zwart, 10YR1.7/1, Opm.: Smeerlaag
120 - 150	zand	zwak siltig, geel, 2.5Y4/4, Zand: matig fijn, C-horizont

6

X-coördinaat (m) : 192259

Y-coördinaat (m) : 552869

Maaiveld (cm) : -55

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving	
	Grondsoort	
0 - 15	zand	zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/1, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: VerstoordMetGeelZand
15 - 85	veen	zwak kleiig, bruin, 7.5YR2/2, Opm.: Houtresten
85 - 90	veen	sterk kleiig, zwart, 10YR1.7/1, Opm.: Smeerlaag
90 - 130	zand	zwak siltig, geel, 2.5Y4/4, Zand: matig fijn, C-horizont